

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tal-25 ta' Mejju, 2004

Citazzjoni Numru. 183/2000/1

Gordon Borda

Versus

***Elmo Insurance Agency Limited* bħala rappreżentant
tas-soċjetà estera *Royal and Sun Alliance Office, Sun
Alliance & London Insurance p.l.c.***

Din il-kawża hija dwar talba taħt polza ta' assikurazzjoni ta' karrozza.

lċ-ċitazzjoni tgħid illi l-attur kellu l-vettura CBA 175 li kienet assikurata mas-soċjetà konvenuta. Il-vettura nsterqet fil-5 ta' Lulju 1999 iżda s-soċjetà konvenuta ma tridx tħallas is-somma assikurata. L-attur għalhekk qiegħed jitlob illi l-qorti:

1. tgħid illi s-soċjetà konvenuta għandha tħallas lill-attur dik is-somma li tiġi likwidata bħala s-somma assikurata fuq il-vettura CBA 175;
2. tillikwida s-somma li s-soċjetà konvenuta għandha tħallas lill-attur; u

3. tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallas is-somma hekk likwidata flimkien ma' l-imgħax minn dakinhar meta kellu jsir il-ħlas u flimkien ma' l-ispejjeż tal-kawża.

Is-soċjetà konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. l-ewwel talba għandha tiġi miċħuda għax l-attur ma jistax jistrieħ fuq il-polza t'assikurazzjoni numru 401-116553 maħruġa mis-soċjetà konvenuta, għax meta kien qiegħed jimla l-*proposal form* l-attur naqas milli jikxef fatti materjali li hu kien jaf bihom u, li kieku għarraf lill-konvenuta bihom, din ma kinitx taċċetta li toħroġ il-polza favur l-attur;

2. għalhekk it-tieni u t-tielet talbiet ukoll għandhom jiġu miċħuda billi ma hemm ebda obbligu fuq is-soċjetà konvenuta li tindennizza lill-attur; u

3. f'kull każ it-talba għall-imgħax għandha tiġi miċħuda għax l-ammont pretiż mill-attur ma hux likwidat, u l-imgħax għalhekk għandu jibda jgħaddi minn dakinhar tas-sentenza.

B'nota tas-7 ta' Frar 2001¹ is-soċjetà konvenuta kompliet tffisser illi l-“fatti materjali” msemmija fl-ewwel eċċezzjoni kienu inċidenti tat-triq li kellu l-attur u serqiet li sarulu matul l-erba' snin qabel is-serqa.

Il-fatti li wasslu għal din il-kawża ġraw hekk:

Fit-18 ta' Marzu 1999 l-attur kien ippropona lis-soċjetà konvenuta illi din toħroġlu polza t'assikurazzjoni fuq il-vettura CBA 175. Meta mela l-*proposal form*, għall-mistoqsija: “*Have you, or any of the persons who will drive had during the past 4 years any accident, loss or claim in connection with any motor vehicle*”, l-attur wieġeb hekk: “*1 claim ... insurance company was not involved*”².

Fl-4 ta' Lulju 1999 il-vettura assikurata nsterqet u l-attur għamel talba taħt il-polza³.

Meta kienet qiegħda tipproċessa t-talba ta' l-attur, is-soċjetà konvenuta kisbet lista ta' l-inċidenti kollha fejn kien involut l-attur jew fejn kienet saritlu serqa fl-aħħar erba' snin qabel ma saret il-proposta. Din il-lista nkisbet minn *database* elettronika, u turi illi kien hemm kemm-il

¹ *Foll. 24 et seq.*

² *Fol. 38.*

³ *Foll. 39 et seq.*

okkażjoni fejn l-attur kien involut f'xi inċident tat-triq jew fejn kienet insterqitlu xi vettura. Waqt is-smiġħ tax-xhieda irriżulta illi tassew illi kien hemm dawk l-episodji kollha.

Billi l-attur ma kienx kixef dawn l-inċidenti meta għamel il-proposta ta' assikurazzjoni, is-soċjetà konvenuta ma riditx tħallas taħt il-polza u għalhekk saret din il-kawża.

Il-prinċipju ta' *uberrima fides*, li jrid illi l-assikurat iwieġeb sew għall-mistoqsijiet kollha li jsirulu mill-assikuratur, u li jagħtih it-tagħrif kollu meħtieġ biex l-assikuratur jagħmel stima sew tar-riskju, huwa wieħed fundamentali fil-liġi ta' l-assikurazzjoni u jagħti lill-assikuratur, meta jkun hemm nuqqas materjali min-naħa ta' l-assikurat, il-jedd illi jinħall mill-polza.

Fil-każ tallum ma jistax ikun serjament kontestat illi t-tagħrif illi l-attur żamm moħbi, għalkemm kien jaf bih, kien "materjali", għax relevanti u meħtieġ biex issir stima sew tar-riskju u hekk l-assikuratur jara għandux jaċċetta li jagħti assikurazzjoni kontra dak ir-riskju jew le.

It-talbiet ta' l-attur għalhekk ma jistgħux jintlaqgħu.

Madankollu, il-prinċipju ta' *uberrima fides* jorbot mhux biss lill-assikurat iżda liż-żewġ partijiet, u l-qorti tara illi fl-imġieba tagħha s-soċjetà konvenuta qiegħda twaqqa' dan il-prinċipju minn wieħed ta' *bona fides* għal wieħed purament mekkaniku li l-assikuratur jinqeda bih biex jeħles mill-obbligazzjonijiet tiegħu taħt il-polza. Dan qiegħed jingħad għax, daqs kemm kien faċli għall-konvenuta li tikseb it-tagħrif meħtieġ — billi tagħmel telefonata jew tagħfas buttuna fuq it-tastiera tal-*computer* — meta saritilha t-talba taħt il-polza, kien daqshekk ieħor faċli għaliha li tikseb it-tagħrif meta aċċettat il-proposta u xeħtet il-*premium* f'butha. Kien mod ieħor meta l-assikuratur kien jiddependi għal kollox fuq l-assikurat biex jikseb it-tagħrif meħtieġ; huwa differenti illum meta l-informatika tħalli lill-assikuratur jikseb it-tagħrif bla taħbit ta' xejn. In-nuqqas ta' għaqaq tas-soċjetà konvenuta meta aċċettat ir-riskju bla ma nqdiet bil-mezzi li kellha biex setgħet faċilment kisbet it-tagħrif meħtieġ ifisser illi lanqas hi ma ħarset dik l-*uberrima fides* illi illum qiegħda tistrieħ fuqha biex tinħeles mir-rabta tal-polza.

Għalhekk huwa xieraq illi s-soċjetà konvenuta ukoll tbatì sehem mill-ispejjeż.

Kopja Informali ta' Sentenza

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tiċhad it-talbiet kollha ta' l-attur. Kull parti tħallas l-ispejjeż tagħha, iżda l-ispejjeż tar-registru jħallashom l-attur.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----